

ПОРАДНИЦЯ ДЛЯ ВСІЄЇ РОДИНИ!

Програма телебачення

Домашня газета

Ціна 1 грн

#45(707) 5 листопада 2015 року

● На замітку

Щоб лампочки не перегорали

Якщо вам доводиться міняти електролампи частіше, ніж раз на рік, це свідчить про підвищену або нестабільну напругу в електромережі вашого будинку. У такому разі купуйте лампи, розраховані на вищу робочу напругу (наприклад, при напрузі 220 вольт лампочка має бути розрахована на 230).

Паста замість паяльника

Не завжди під рукою є паяльник, коли необхідно з'єднати обірваний дріт. Можна скористатися паяльною пастою, яку легко готувати. Натріть зі свинцю та олова ошурків, додайте дрібку порошку нашатирю. Ретельно перемішайте. Потім додайте гліцерин і травлену соляну кислоту (хлористий цинк). Знову перемішайте до утворення пасты. Аби з'єднати дріт, на його кінці наносять пасту щіточкою і підігрівають знизу на полум'ї свічки або сірника.

«Одяг» для стін

Гладкі, монотонні стіни не дарма називають «голими». Щоб надати їм живішого, теплого вигляду, підємо новим шляхом. На готову стіну накладемо тонкий лист гіпсокартону з фігурними прорізами (на кухонну чи дитячу тематику). Можна пофантазувати. Наприклад, гіпсокартон кріпити не безпосередньо до стіни, а на деякій відстані від неї, у проміжок, що утворився, встановити люмінесцентні лампи, створюючи неповторні світлові ефекти.

ЩО МАЄ БУТИ
В ХОЛОДИЛЬНИКУ
ДОБРОЇ ГОСПОДИНІ

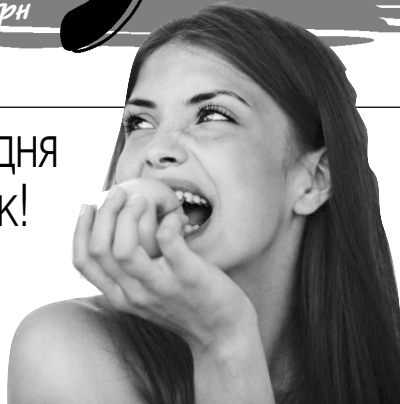
3

3 днем Ангела!

Сьогодні іменини в Гната, Якова, завтра — у Вікторії. 7 листопада 3 днем Ангела вітайте Мар'яна, Маркіяна, 8 — Дмитра, 9 — Нестора, Марка, Емілію, 10 — Параску, Неонілу, Ганну, 11 — Анастасію, Марію.

Жодного дня
без яблук!

2

4

Як позбутися
шершнів?

ДОПОМОГУ ДЛЯ ВОЇНІВ збирати стає все складніше

ПОПРИ ЦЕ ТЕРНОПІЛЬСЬКІ ВОЛОНТЕРИ ЗНОВУ ПОВЕЗЛИ НА СХІД
БЛИЗЬКО 5 ТОНН ТАКОГО ПОТРІБНОГО ВАНТАЖУ ДЛЯ БІЙЦІВ АТО

якими часто користуються хлопці для зв'язку між постами. Веземо також медикаменти, зокрема протизастудні засоби, антивірусні препарати, перев'язочні матеріали», — каже волонтер Логістичного центру допомоги бійцям АТО Тарас Герман.

Допомогу вантажили 27 жовтня до пізньої ночі. Кожну річ вписують у накладні, з цими документами волонтери звітують перед громадськістю. Цього разу з Логістичного центру від-

правили на передову багато будівельних матеріалів, щоб бійці могли утеплювати помешкання. Повезли й адресні допомоги, які волонтери формували за проханням бійців, а також пакунки, що на склад Логістичного центру принесли батьки солдатів. Вантаж, який волонтери повезли на передову, становить до 5 тонн ваги.

«Наші волонтери везуть на схід рулони чорної плівки та три рулон утеплювача. Ми зібрали будівельні матеріали, бо в осінньо-зимовий період бійцям треба утеплювати бліндажі. Відправили також теплі шкарпетки, флісові светри, матраци. Окрім цього, заловили в Харкові балаклави і шапки. Бійці часто просять зимові берці та бушлати, але цього разу не відправили таку допомогу. Зараз

не маємо на це коштів і чули відгуки, що держава цими речами більш-менш забезпечує воїнів. У вантажі допомоги є кілька маскувальних костюмів для снайперів. З продуктів харчування надіслали консервацію, печиво, чай, каву, макарони, гречку», — розповідає волонтер Логістичного центру допомоги бійцям АТО Люба Вовк.

Волонтери продовжують збирати допомогу для бійців АТО. Продукти, одяг, засоби гігієни, медикаменти та інші необхідні воїнам речі можна приносити на склад Логістичного центру допомоги бійцям АТО за адресою вул. Збаразька, 16. **Детально зі списком потреб можна ознайомитися на сайті ato.te.ua. Номер «гарячої» лінії — (097)2-055-055.**

Тамта Гугушвілі.
На фото авторки: волонтери
Тарас Герман і Люба Вовк.

«Здай макулатуру — допоможи бійцям АТО»

Створена навесні цього року громадська організація «Сила єдності» — це об'єднання свідомих і активних громадян для здійснення та захисту прав і свобод учасників антитерористичної операції та їхніх сімей. Працює вона разом з іншою громадською організацією — ветеранів АТО м. Тернополя. На їхньому рахунку вже багато добрих і помітних справ: посилки в зону АТО, допомога пораненим бійцям та сім'ям загиблих.

Збирати гроші на це все важче: люди помітно збідніли. Тож доводиться шукати інші форми надходження коштів. Так виникла ідея провестися акцію «Здай макулатуру — допоможи бійцям АТО». Вона знайшла

широку підтримку серед тернополян, які залюбки віддають нам старі газети, журнали, книжки, а ми за отримані від цього кошти допомагаємо бійцям та сім'ям загиблих. Активно допомагають і видавництва: щомісяця дає нам макулатуру «Лілея», долучаються «Навчальна книга — Богдан», «Підручники і посібники», «Сорока»... Нині до акції приєдналися школи та профтехучилища: 9 листопада тут буде великий збір макулатури.

Ми звертаємось до всіх тих, хто ще не долучився до цієї акції: підтримайте її! Просимо зібрати паперовий непотріб і передати його нам. Кошти за макулатуру будуть використані на добру справу — підтримку

бійців АТО. Так, тепер ми здійснюємо шефство над двома важко пораненими бійцями: вони будуть вдячні за вашу підтримку.

Акція проходить у змагальній формі. Той навчальний заклад, який збере найбільше макулатури, отримає подяки від наших громадських організацій та частування армійською польовою кашею.

Детальну інформацію щодо акції можна відстежити на фейсбуці «Сила єдності» або за телефоном (096)590-50-64.

Наперед дякуємо за підтримку.

Юлія Бабій,
голова ГО «Сила єдності».
Дмитро Гайтко,
голова Тернопільської міської організації ветеранів АТО.

● Ви запитували

ФУНТ, ЗОЛОТНИК ТА ІНШІ...

Хотілося б знати, що таке фунт, золотник і т. ін. Тобто, чому дорівнювали ці старі міри.

Степан Деркач.
м. Тернопіль.

Основною мірою сипких речовин була четвертина, що дорівнювала двом осьминам, восьми четверикам. Мірою рідини було відро — 12,3 літра. Вважали, що відро вміщувало чотири четверті, або десять штофів (кухлів), двадцять сороковок, сто соток.

У мірах торговельної ваги основною одиницею був пуд — 16,38 кілограма. Він дорівнював 40 фунтам, фунт — 96 золотникам, золотник — 96 долям. Щоб читач довго не підраховував, скажемо, що золотник дорівнював 4,2 грама.

Був ще й фунт аптекарський. Він нині важив би 385,3 грама. Цей фунт містив у собі 12 унцій, кожна з яких — 8 драхм, ті, у свою чергу, — по 3 скрупули, скрупула — по 20 аптекарських грамів.

Міри довжини були такими: верства дорівнювала 500 сажням, 1500 аршинам і 1,066 кілометра. Аршин — 4 четверті, 15 вершків, 28 дюймів, 280 ліній, а по-іншому — 71,12 сантиметра.

Після всіх цих переліків не можна не відзначити, що введення метричної системи було великим полегшенням для учнів, продавців та аптечних працівників.

ПОГОДА на тиждень

	Температура	Опади	Вітер	Тривалість дня	Фаза Місяця
четвер, 5 листопада	-2 / +10	ясно	змін. напр., 2	9.38	☾
п'ятниця, 6 листопада	-2 / +9	без опадів	змін. напр., 1	9.35	☾
субота, 7 листопада	0 / +7	можливий дощ	змін. напр., 1	9.31	☾
неділя, 8 листопада	+1 / +11	без опадів	півд.-зах., 3	9.29	☾
понеділок, 9 листопада	+7 / +13	без опадів	півд.-зах., 6	9.25	☾
вівторок, 10 листопада	+6 / +9	можливий дощ	зах., 6	9.22	☾
середа, 11 листопада	+5 / +11	можливий дощ	півн.-зах., 8	9.19	●

● — новий Місяць, ☾ — перша чверть Місяця, ○ — повний Місяць, ☾ — остання чверть Місяця.

Передплачуйте «Домашню газету» — порадицю для всієї родини! Передплатний індекс 23763

• Ви запитували

ЯК ЛІКУВАТИ ГОРЛО ПРИ ЛАРИНГІТІ

Ларингіт — це запалення слизової оболонки гортані. Практично кожен бачив і чув хворих на ларингіт, а багато хто вже встиг відчутти на собі цей стан.

Ось основні симптоми ларингіту:

- ✓охриплість або повне зникнення голосу;
- ✓сухий кашель. Досить типовий «гавкаючий» кашель;
- ✓біль при ковтанні і як наслідок — втрата апетиту;
- ✓головний біль, підвищена температура, слабкість — ознаки інтоксикації.

Порушення мовлення при ларингіті пов'язане з тим, що голосові зв'язки розташовані саме в цьому відділі дихальної системи. У дітей ларингіт може бути вкрай небезпечний, тому що звуження запаленої гортані може призвести до смерті. Це називається помилковий круп (справжній круп — це дифтерія).

Ось симптоми помилкового крупу:

- ✓серед ночі дитина прокидається, починає задихатися, синіє;
- ✓кашель гавкаючий, нападоподібний.

Через деякий час після нападу дитина знову засинає. Але не поспішайте заспокоюватися. Після першого ж такого епізоду негайно викликайте «швидку».

Отже, існує цілий ряд ситуацій, що призводять до ларингіту.

- ✓Інфекції, а саме ГРВІ, грип, кір, коклюш, скарлатина. Власне, будь-який збудник, здатний розвиватися на слизовій глотки.

✓Переохолодження знижує місцевий імунітет, тому є частою причиною ларингіту.

✓Хронічний гайморит теж є частою причиною ларингіту, тому що гайморова пазуха не бере участі в обігріві вхідного повітря.

✓Куріння, проживання в безпосередній близькості від вугільних шахт, териконів, у великих містах призводить до ларингіту. У цьому випадку йдеться не про гострий процес, а про хронічне захворювання.

✓Гучний крик або постійна робота голосом на підвищених тонах загрожують гострим, у разі крику, або хронічним ларингітом.

Лікування ларингіту має бути комплексним. При будь-якій формі захворювання вас будуть змушувати мовчати. Мовчіть! Від цього залежить все ваше наступне спілкування.

Увага! Перед тим, як скористатися будь-яким рецептом, обов'язково порадьтеся з лікарем!

Калину дотепер садять в українських селах лише як декоративний куц. Кожен, хто має дочку, вважає за обов'язок посадити калину під вікном. Її білі кошики символізують чистоту, цнотливість, ніжність — риси, які сучасна дівчина, на жаль, втрачає, вважаючи архаїчними, старомодними. А даремно.

Калиною милуються, її малюють, фотографують, але дуже рідко тепер використовують для здоров'я, довголіття, власної краси.

Для прикладу, у підлітковому віці життя юнаків та дівчат затьмарюють прищипки, інші висипи на тілі. Яких дорогих мазей та кремів не вигадали наші фармакологи! Але вони лише витягують гроші з гаманців добродушних та щирих людей. Щоб вилікуватися, потрібно небагато. У столову ложку нарвати стиглих ягід калини, подрібнити їх, залити однією склянкою окропу, настояти до охолодження. Розділити на рівні 4 частини і випити протягом дня. Настій краще готувати свіжим. Будете його пити — очиститься кров, зникнуть утворення на лиці, які псують вашу молоду вроду.

А розчавленими ягідками добре протирати обличчя, милі красуні. Потримайте маску хвилин 20 або трохи більше, якщо маєте час. А потім змийте чистою водою. Робіть це частіше, не лінуйтесь. Будете ще кращими!

• На замітку

Мединою практикою доведено, що яблука мають протигнільні, антимікробні, протизапальні і кровотворні властивості. Лікувальні властивості мають як солодкі, так і кислі сорти яблук. І якщо солодке яблуко, за твердженням тибетських мудреців, «зміцнює серце і веселить його, то кисле — зміцнює шлунок». Вони вважають, що кислі яблука «помічні при блюванні, але шкідливі для нервів».

✓Можна не мудрувати, вибираючи, з яким продуктом спожити добову кількість вітаміну С. Просто з'їжте зо два яблука і живіть спокійно — цинга вам не загрожує.

✓В яблуках є пектинові речовини, які зміцнюють стінки судин, підтримують їх у нормальному стані.

✓Спеціалісти стверджують, що яблука виводять із організму залишки холестерину. Вони також здатні підтримувати нормальний рівень холестерину у крові.

✓З'їдаючи щодня 2—3 яблука, ви зможете позбутися закріпів. Яблука здатні боротися із анемією. Потрібно лише взяти за правило проводити курс яблучної терапії. Він триває 2—3 місяці. Але перш ніж з'їсти яблуко «від анемії», його необхідно заздалегідь підготувати. Розріжте ніжом яблуко на кілька частин і зачекайте, поки воно не по-

З калиною здорові будете і про пігулки забудете

Цей куц гарний в усі пори року. Навесні, коли вкривається рясними квітами, восени, коли на ньому ніби горять важкі калинові грона.

• З Божої аптеки

Нині лікарі б'ють на сполох: у жінок все частіше діагностують хвороби молочної залози. Раніше цього майже не було. Жінки їли калину, а вона рятувала навіть від онкологічних захворювань. Непогано, якщо ми маємо гроші на заморські екзотичні овочі та фрукти, але не забуваймо — наша калина краща від усіх них, разом узятих.

Тому хай у кожного вдома, якщо не на кухні на стіні, то хоча б у холодильнику, будуть свіжі кетяги калини. Якщо навчимося їх вживати і давати дітям та чоловікам хоча по кілька ягідок на день, не потребуватимемо баночок з дорогими імпортними вітамінами.

Найпростіше заготувати калину після першого при-

морозку. Для цього треба відділити ягідки від грон та пересипати їх цукром у пропорції 1 до 1. Годиться для цього і мед. Одна пані розповідала, що насипає ягоди калини у банку з—під меду, зверху — цукор. І має чудові ліки. Жінка вважає, що найкраще лікування — це профілактика. Тому з калиною забула про лікарів.

Мудрі господині і нині з калини готують вареники чи пельмені, додають як начинку до дріжджових пирогів. Дехто каже: «Дай рецепт». А його немає. Замісіть тісто, як звичайно, на вареники. Приготуйте склянку калини з цукром, злийте рідину, щоб потім полити нею готові вареники. Калину як начинку покладіть на вареничку, зліпів

докупи та й кидайте в окріп.

З пирогами ще простіше. Покладіть дріжджове тісто у форму, змащену олією. Зверху — калину з цукром. Хай трохи підійде — і в духовку. Спочатку на великий вогонь, а потім допикайте на малому, як звичайно робимо з плячком.

Дуже неприємно слухати, коли люди кажуть, що вони не при звичаєні до такої їжі, що їм калина не до смаку. Жаль мені таких. Їм відповідаю, що мені, наприклад, пігулки з аптеки, хоч які со- лодкі, але не до смаку. Та й хворіти, коли навколо стільки цікавого, також не подобається. Тому, напевне, дітей змалечку треба привчати до калини. Тоді вони будуть здоровими та сильними.

Підготувала Галина Юрса.

• Варто знати

ГРІЛКА — ПОМІЧНИЦЯ, АЛЕ НЕ ЗАВЖДИ

Грілка є джерелом сухо- го тепла й викликає поси- лене кровонаповнення ді- лянки тіла, яку зігріває. Її застосування виправдане при болях, зумовлених хро- нічними захворюваннями живота (хронічний коліт, ви- разка шлунка чи дванадця- типалої кишки). Грілку та- кож застосовують для зіг- рівання всього організму.

Ні в якому разі не можна послуговуватися грілкою при різких болях у животі, викликаних гострим апен- дицитом чи іншими захво- рюваннями органів живота. Грілка протипоказана при пухлинах, у першу добу піс- ля травми і при кровотечах.

Гумову грілку заповню- ють теплою водою до по- ловини. З незаповненої частини витискають повіт- ря і щільно загвинчують пробку.

Перед використанням необхідно перевірити гер- метичність грілки, повер- нувши її пробкою донизу. Потім грілку загортають у рушник, кладуть на хворе місце й тримають до вис- тигання.

• Не дрібниці

Нове взуття — нові мозолі

Досить часто їхній появі сприяє внутрішня причина — сольові нарости на кісточках суглобів і от, будь ласка, — мозоль. А разом з ним — біль та інші неприємності. Видаляють мозолі переважно косметичним шляхом, але можна і народними засобами.

Зняти біль допомагає тон- ка поролонова прокладка з акуратно вирізаною посере- дині дірочкою за формою мозоля. Бажано раз на день ретельно змащувати мозолі спеціальною мозольною рідиною. Стежте при цьому, щоб їдка крапля не потрапила на здорову шкіру. Че- рез кілька днів розпарте ноги і зріжте ороговілі части- ни.

• Допоможе й гаряча ванна для ніг на десять хвилин, після чого необхідно облити ноги холодною водою, насухо витерти, надягнути чисті шкарпетки і нетісне взуття. Після ножних ванн можна прив'язати на ніч розрізаний уздовж листок алое або шматочок лимона з м'якоттю. Крім того, мозолів можна позбутися, нати- раючи їх часником.

• Грубі мозолі на підшві усувають за допомогою що- денних ванн із англійської сіллю, після чого їх зіскріба- ють пемзою та змазують вазеліном. Корисно їх змазу- вати й міцним розчином камфорного спирту.

• Від мозоля буніон (кісточка), що утворюється через тісне взуття на суглобі великого пальця, також є до- сить простий рецепт. Змішайте 30 г нашатирного спирту, камфори, кайенського перцю, 12 г бодяги і 100 г спир- ту. Розпарте ногу, витріть, накладіть на кісточку тампон з маззю, забинтуйте, укутайте і залишіть до ранку. І так — щовечора, поки мозоль не розм'якне і не зникне.

• Для зменшення утворення рогових наростів корис- но приймати всередину масляний розчин вітаміну А (3 рази на день до їди протягом 1,5—2 місяців). Непо- гано також збільшити в раціоні кількість продуктів, ба- гатих вітаміном А, — капусти, риби, масла, моркви.

Щоб підірвати здоров'я, завжди є порох у порохівницях/ В. Сумбатов

• Етикет

ЩО ЯК ЇДЯТЬ

Яблука, груші їдять за допомогою фруктового ножа. Плоди розрізають і видаляють серцевинки.

У слив та абрикосів видаляють кісточки, здавлюючи плід пальцями. Однак потрібно стежити, щоб не зарізати фруктовим соком себе, скатертину або сусіда.

Креветки беруть лівою рукою за голову, а правою вивертають хвостовий плавець, з якого потім виделкою вибирають м'ясо.

Рибу (гарячу) заведено їсти, користуючись особливим приладом. Лезо ножа для риби має лопатоподібну форму, а виделка — три зуби. Якщо таких приладів нема, можна їсти рибу за допомогою двох виделок.

Їдять рибу й однією виделкою, тримаючи її в правій руці й допомагаючи собі шматочком хліба в лівій. Кістки виделкою складають на край тарілки або на призначене для цієї мети блюдечко.

Щоби доісти суп до кінця, не забороняється трохи підняти лівою рукою край тарілки. Закінчивши їсти, ложку залишають у тарілці.

• Господині на замітку

Щоб тісто вдалося

✓ Борошно для **дріжджового тіста** має бути з найвищим вмістом клейковини. Інакше воно погано киснути-ме. Час бродіння — 3 години. Температура в приміщенні має становити 35 градусів. Якщо цього не дотримуватися, виріб вийде або низьким, або на смак буде кислим.

✓ **Пісочне тісто** замішують 30 секунд. Якщо це робити довше, після випікання воно не криштитиметься. Пісочне тісто має бути крихким. Борошно вибираємо із середнім вмістом клейковини.

✓ **Пряне тісто** так називається, бо до нього додають гвоздику, корицю, кардамон та імбир. Ці прянощі повинні мати кожна зразкова господиня.

✓ Особливість **медового тіста** у тому, що воно темного кольору. Для цього воно має ніч стояти.

✓ Для **бісквітного тіста** важливо добре збити яйця, інакше воно осяде. Посуд для збивання яєць повинен бути сухим і нежирним. Частина борошна може замінити крохмаль.

Кожне тісто має свою температуру випікання:
дріжджове — 190—200 градусів;
пісочне — 160—180 градусів;
бісквітне — 220—240 градусів;
листокове — 160 градусів;
пряне — 180—190 градусів;
медове — 200—220 градусів;
повітряне — перші півгодини — 100, тоді — 70, наприкінці — 50 градусів.

Швидко, економно, але з родзинкою

ЩО МАЄ БУТИ В ХОЛОДИЛЬНИКУ ДОБРОЇ ГОСПОДИНІ

Нині достатком може похвалитися небагато родин. І дуже велику частину й так мізерного бюджету з'їдають витрати на продукти. Але можна дивувати домашніх кулінарними витворами і при мінімальних витратах.

• Згодиться

Пропонуємо повсякденний варіант домашньої їжі: швидко, при мінімумі витрат, але з родзинкою. З названих семи продуктів ви можете приготувати як мінімум три страви: суп, друге і десерт. Природно, можливі варіанти.

1. КУРКА

М'ясо повинно бути в холодильнику завжди. Свинина, гуска, індичка — жирнуваті, яловичина — жорсткувата. До того ж цілі шматки м'яса потрібно перемолоти або нарізати перш ніж заморозити. Універсальним м'ясом можна вважати курку або стегенця. Вариться стандартне стегенце максимум годину. За цей час ви встигнете покрити або стушкувати овочі на борщ, суп із

гречкою, овочевий. Навіть якщо ви дуже поспішаєте, можна просто кинути в курячий бульйон локшину швидко приготування, і вийде дуже смачно.

Половинка курки, що зварилася, іде в суп, а друга — у традиційний «олів'є». Варіантів салатів з курки — теж маса, навіть із грейп-фрутами та апельсинами.

2. КАПУСТА

Борщ або овочевий суп з вами вже зварили в першому пункті. На друге можна стушкувати капусту з куркою, томатним соусом і спеціями — це буде «бігус».

Смачний овочевий салат у комбінаціях: капуста — помідор — зелень; капуста — варені яйця — огірки. Або зупиніться на «хрумкому сала-

ті», який викладаємо шарами: курка, майонез, капуста, чіпси.

3. РИБНІ КОНСЕРВИ

Юшка зі «Скумбрії атлантичної» вариться всього 20 хвилин.

Салат «Мімоза» теж готується швидко: викладайте шарами рибу, варену картоплю, майонез, яйця. А з вареного жовтка викладіть на поверхні, наприклад, золоту рибку.

Можна просто змішати консерви з майонезом і намастити це на підсмажений хлібчик — смачні бутерброди виходять!

4. ЯЙЦЯ

Перше, що не дасть вам померти з голоду, — примітивна яєчня. Омлет з помідорчиками, шинкою, бак-

лажанами або сиром — це вже для гурманів.

Як доповнення до будь-якої страви можна зробити «Єврейську закуску»: дрібно натерти варені яйця й сир, плюс часник і майонез.

Варені яйця підходять до будь-якого салату, тому вони завжди мусять бути у вашому холодильнику!

5. СИР

Дуже смачна страва, яку чомусь рідко готують, — «Картопля по-княжому». Викладає картоплю, нарізану тонкими скибочками, у форму для запікання, промашуючи шари сумішшю з підсоленого сиру, майонезу і сирого яйця. Зверху — тертий сир.

А от сирники (яйця, сир, борошно) прикрасять будь-яке чаювання.

Ну, і на десерт — сир зі сметаною і сухофруктами.

6. КВАШЕНІ ОГІРКИ

Це основа для вишуканої солянки або гарного розсолника.

А «Зимовий салат» — неймовірно ситна страва, за якою ми особливо нудуємо влітку.

З баночки домашніх огірочків можна також приготувати незвичайне печиво на розсолі: борошно, яйця і гашену соду кладуть як у звичайні оладки.

7. ТВЕРДИЙ СИР

Можна просто попити чаю з булочкою і сиром, зробити грінки, натерти сир у будь-який салат, запекти з ним курочку — загалом, це універсальний і калорійний додаток до будь-якої страви.

• А ви знали?

Як вибрати чай

У процесі вибору ми, як правило, орієнтуємося переважно на відому, розрекламовану назву та ціну. Це не завжди правильно.

Купуючи чай, зверніть увагу на таке:

✓ **колір.** У більшості чорних чаїв в ідеалі колір майже чорний, у зелених — зеленкуватий. Всяка невідповідність — це вже недолік. Для чорного чаю неприпустимий сірий колір сухих чайнок. Побуріння зелених листків — взагалі брак;

✓ **блиск.** Сухі чайники високоякісного чорного чаю повинні мати легкий відблиск, перелив. Тьмяність — показник низької якості;

✓ **типси.** У чаях високого сорту зазвичай високий відсоток чайних бруньок (типсів) і ніжних верхівок листків. Бруньки і молоді листочки характеризуються білими (жовтими) ворсинками. Чим більше таких ворсинок, тим вища якість;

✓ **однорідність сировини.** В ідеалі у високоякісному чаї всі чайники повинні бути приблизно однакового розміру. Для чаїв середньої якості характерні домішки дрібніших чайнок, уламків листків, чайного пилу та іншого сміття;

✓ **скрученість чайнок.** Чим сильніше скручені чайники, тим краща ферментація й тим кращий сам чай.

Як заварювати

✓ Придбаний чай порційно в склянці чи порцелянову банку зі щільною кришкою.

✓ Заварювати чай слід у порцеляновому чи фаянсовому чайнику. Металеві для цього непридатні. Перед заварюванням чайник кілька разів слід сполоснути окропом.

✓ Заварювати чаю треба стільки, скільки потрібно на один раз споживання.

✓ Засипавши заварку з розрахунку 1 ч. ложку на 3—4 чашки окропу (залежно від смаків), відразу залийте чайник окропом, але не до самого верху, оскільки від цього погіршується смак і аромат, втрачаються поживні якості чаю.

✓ Для смачного чаю потрібна м'яка вода, водопровідна — відстояна на сонці в скляній посудині протягом доби.

✓ Кип'ятити воду треба на повільному вогні й заварювати відразу, як тільки закипить, не допускаючи її перекипання. Заливши в чайник окріп, накрийте його не тільки кришкою, а й лляною серветкою чи рушником.

✓ Влітку достатньо 6, взимку — 10 хвилин для міцного настоювання чаю. Наливайте чай із чайника, не розводячи заварку окропом.

• На щодень

Приготуйте запіканку

ГАРБУЗОВО-РИСОВА

400 г м'якоті гарбуза, 3 яйця, 100 г рису, 100 г вершкового масла, 100 г цукру, 2 ст. ложки подрібнених горіхів, кориця — за смаком.

Почищений гарбуз натерти на тертці. Відварити рис до готовності. Вершкове масло збити з цукром і яєчними жовтками. Змішати отриману масу з тертим гарбузом і рисом, додати збиті білки та корицю. Випікати в розігрітій духовці протягом 50 хв. Таку ж запіканку можна робити і солоною. Для цього цукор замінити на сіль, а корицю — на зелень кропу.

3 КАПУСТОЮ

200 г білокачанної капусти, 2 ст. ложки олії, 400 мл молока, 150 г шпандеру, 1 ст. ложка посіченого кропу, 6 яєць, 200 г білих хлібних крихт, 200 г натертого голландського сиру, сіль — до смаку.

Капусту тонко нашаткувати. Шпандер нарізати шматочками і обсмажити в розігрітій олії до золотистого кольору. Додати капусту, готувати, помішуючи.

Збити яйця з молоком, хлібними крихтами, сіллю і перцем. Додати половину сиру, капусту зі шпандером і кріп. Акратно перемішати. Перекласти суміш у форму. Посипати сиром, що

залишився, запікати в розігрітій до 180°C духовці 30—35 хв до золотистого кольору.

ГРЕЧАНА З ГРИБАМИ

200 г гречаних крупів, 50 г масла, 200 г свіжих грибів (печериць), цибулина, 350 мл сметани, яйце, 30 г твердого сиру, жир для змащування форми.

Закип'ятити води удвічі більше, ніж є гречки, вкинути в неї половину масла і всипати підготовлені крупки. Зварити розсипчасту кашу. Гриби почистити, промити і нарізати тонко плястерками. На пательню покласти решту масла, порізану кільцями цибулину, влити ложку-дві води, посолити, поперчити і тушувати до готовності. Половину каші викласти у змащену жиром форму, на неї — тушковані гриби, а зверху знову шар каші. Яйце збити з підсоленою сметаною і залити запіканку. Зверху посипати жирним сиром і запікати при 170°C, поки сир зверху не зарум'яніється.

РИБНА З ГРИБАМИ

500 г філе риби, 2 ст. ложки борошна, 200 г свіжих грибів, 1 цибулина, 1 скл. сметани, яйце, 2 ст. ложки вершкового масла, 100 г сиру пармезан, сіль і перець.

Гриби почистіть, ретельно промийте й наріжте невеликими шматочками. Цибулю почистіть і подрібніть. На сковороді розтопіть столову ложку масла, 2—3 хв обсмажте цибулю і додайте гриби. Як тільки гриби виділять сік, всипте столову ложку борошна і ретельно перемішайте, щоб не було грудок. Борошно, яке залишилося, змішайте в мисці із сіллю та перцем.

Філе риби промийте, обсушіть і наріжте кубиками, обкачайте в борошні. На сильному вогні підсмажте рибу до рум'яної скоринки на маслі. Зменшіть вогонь до середнього і готуйте рибу ще 5 хв, періодично помішуючи. У мисці злегка збийте яйце, додайте сметану, сіль, перець і половину натертого сиру. Ретельно перемішайте.

Розігрійте духовку до 180°C. У форму для запікання покладіть обсмажені шматочки риби, зверху — смажені гриби. Полийте сметаним соусом, посипте сиром, що залишився, і запікайте в духовці півгодини до рум'яної скоринки.

Якщо серед яєць є одне зіпсоване, то саме його ви розіб'єте у тісто для торта

• Ви запитували
Як позбутися шершнів?
Коли гнізда шершнів знаходяться у важкодоступних місцях або загрожують життю дітей, позбутися від них допоможуть співробітники МНС.

Але, в основному, дачникам, які виявили на своїй ділянці цих комах, доводиться самим шукати способи боротьби з ними. У теплу пору року це робити досить небезпечно. Ліпше дочекатися заморозків і зробити все, щоб не допустити появи комах на наступний рік, замазавши всі щілини на горищі, даху, хліві — місцях, де комахи люблять селитися.

Навесні уважно огляньте всі господарські споруди, будинок, дупла дерев, шукаючи свіже гніздо. Тоді воно завбільшки з волоський горіх, і в ньому живе одна самка. Навесні гніздо можна спокійно зняти лопатою, покласти в целофановий пакет, потім закопати або спалити.

- Інші способи боротьби з шершнями, які вдалося знайти в інтернеті.
- ✓ Побризкайте гніздо солярою.
- ✓ Залийте гніздо мотажною піною.
- ✓ Використовуйте дихлофос, якщо немає інших спеціальних засобів від ос.
- ✓ Обкурить сіркою щілини і дупла, де шершні оселилися.
- ✓ Піднесіть до гнізда відро з водою, якщо воно поміститься в ньому, так, щоб усе гніздо занурилося у воду. Воно швидко розмокне, і шершні не встигнуть вилетіти.

Не вбивайте шершнів поодиночі. Гинучи, вони виділяють гормони, які приваблюють їхніх родичів. Атакувати порушника спокою вони можуть довго, і жалити по кілька разів. Укус великого шершня в голову загрожує смертю, кілька укусів поспіль — теж.

Збираючись на «полювання» на шершнів, придбайте спеціальні хімічні засоби для боротьби з комахами з виду ос. Надіньте щільний одяг, накомарник, рукавиці, вийдіть у вечірній час.

Знайдені гнізда залийте сірковуглецем або хлорофосом. Обов'язково візьміть із собою м'яку глину, щоб швидко замазати вихід з гнізда після впорскування в нього отрути. Пам'ятайте, що шершні ніколи не сплять, вони легко нападуть на людину вночі, тому що добре орієнтуються в темряві. До того ж, комахи залишаються ночувати, де доведеться, а вранці, коли вони виявлять зруйноване гніздо, стануть агресивними.

Ще на початку 1930-х доцент Української господарської академії у Подєбрадах (Чехія) Віктор Доманицький опублікував статтю про деякі рослини-екзоти. Пропонуємо переклад його публікації (з часопису «Сільський господар»).

«Солодку картоплю» широко плекають у південних штатах Північної Америки, в Мексиці і на середньомексиканських островах. Там місцеве населення зве її «камотами», «солодкою» чи «білою» картоплею. Але вона не є навіть близьким родичем картоплі, бо належить до родини берізкових. Правдива назва цієї рослини — «батати», а по-латинськи — *Ipomea batatas*.

Крім цієї рослини, є ще декілька, що дають схожого і солодкуватого смаку бульби. Декотрі з них є повсюдними вирощувати і в нас. Ось короткий опис усіх цих рослин, що заслуговують на назву «солодка картопля».

1) Батати (*Ipomea batatas*). Квіти цієї рослини усередині червоні, а назовні — в білих і червоних смужках. Листя серцевовидне, інколи розсічене як долоня. У Західній Америці з цих бульб шляхом квашення виготовляли алкогольний напій «моббі» або «мармода». Також вони є сировиною для бататового крохмалю, який згодом домашнюють до маніокового чи тапіокового. У торгівлі він відомий під назвою «бразильський аррорут» (*arrowroot*), який ще по-іншому називають крохмальним борошном.

Батати, якщо їх вирощувати у тропічних країнах, містять у собі більше цукру (до 10%), ніж крохмалю (9%). А при перенесенні їх з плекання у більш помірковані краї — навпаки — більше крохмалю (15%), ніж цукру (3–4%). Це стара культурна рослина Америки. Колумб у XV столітті перевіз її до Іспанії. Так

• На прохання читачів

У зонах із суворішим кліматом персик можна вирощувати без штамба у формі куща, в інших зонах, де тепліше, формують штамп заввишки 40–50 см. Незалежно від наявності штамба на стовбурі дерева закладають від 3 до 5 скелетних гілок. Ці гілки повинні розміщуватись суміжно або на невеликій відстані одна від одної. Вище від верхньої гілки центральний провідник вирізають.

У наступні роки може статися так, що одна з гілок почне рости сильніше і буде займати домінуюче становище стосовно інших скелетних гілок. Тоді треба верхівку цієї гілки зрізати на нижче розміщену бокову гілку.

Внутрішня частина крони не повинна бути загущеною. Для цього на скелетних гілках вирізають або вкорочують ті гілки, які сильно ростуть у напрямку середини крони. Треба підтримувати рівномірність

Солодка картопля всіляка буває

Рослини з далеких країн нині особливо популярні, наприклад, батати. Але цю «Америку» вже давно відкрили.

• Нове — призабуте старе

само старі китайські та санскритські книги згадують про цю рослину в Азії. Вирощувати її можна не лише як городину, а й як вигідну кормову рослину для худоби.

2) Джем, ігнам (*Dioscorea batatas*, *D. japonica*) — рослина з родини лілейноцвітних, а, отже, близький родич цибулі та інших подібних рослин. Походить зі Східної Азії. Бульби з коріння варять і печуть, як і картоплі. Або ж їх нарізають, сушать і використовують для харчування людей (особливо на пароплавах). Подібну ж рослину (*D. villosa*) розводять у Північній Америці — по берегах Атлантичного океану. Свіжі бульби трохи щипають за язик, бо містять у собі сапонін та отруйну речовину — діоскорейн. З джему виробляють крохмаль — «гвіанський аррорут». За часів Польщі ук-

раїнські городники замовляли бульби цієї рослини (як звичайні, так і ушляхетнені сорти) через насінневу фірму французьких селекціонерів «Вільморен» (м. Париж).

3) Геліант (*Helianthus doronicoides*) — багаторічна рослина з родини айстрових (кошикоцвітних), а з роду соняшників. Ростає до двох метрів заввишки, а під землею так само, як і звичайна бульба (земляна груша, топінамбур) створює велику кількість бульб-корінців — доволі смачних (на смак як скорцонера). Витривала на морози. Бульби на насіння, окрім «Вільморена», можна було придбати у фірмі «Hadhe und Schmidt» (м. Ерфурт, Німеччина).

4) Земляна груша, топінамбур (*Helianthus tuberosus*) — також рослина із роду соняшників, схожа на геліант. Її вирощу-

ють заради солодкуватих бульб. Дехто звертає увагу на неї передовсім як на кормову та силосну рослину (на заквашування). Для силосу січуть і заквашують як бадилля, так і бульби. Тому й виходить, що інколи топінамбур може бути вигіднішим, ніж соняшник чи кукурудза. Особливо він стане незамінним для пісків, кам'янистих ґрунтів, прикрих схилів, круч, вододій та інших невживаних площ.

Раз посаджена земляна груша з року в рік даватиме урожай — виростатиме із тих бульб, яких не вдалося розшукати й викопати. Через це її не варто садити на доброму полі, бо вона засмітить його так, що потім важко буде вичистити. Цікаво, що над цією рослиною багато дослідів проводили французи. Вони на острові Корсика збудували селекційну станцію і виве-

	Вміст води	Крохмалю	Цукру	Безазотних речовин	Азотних речовин	Жиру	Клітковини	Попелу
Картопля	70–86	15–25	—	19–23	0,69–3,67	0,04–0,96	0,28–3,5	0,53–1,87
Батати	70	9–15	6–7	24	2,5	1,0	1,2	1,14
Джем	77–80	16–20	1,0	?	1,5–3	?	1–2	1–2
Топінамбур	79	?	?	16,4	1,9	0,18	1,25	1,16
Скорцонера	80,4	?	2,19	12,6	0,1	0,5	2,27	1,0

Формуємо крону персика

Найкращий тип крони, який підходить для персика і нектарина, — це вазоподібна (чашоподібна, котлоподібна).

росту всіх основних скелетних гілок крони. На основних скелетних гілках надалі формують гілки другого порядку та напівскелетні й обростаючі.

Щоб сформувати міцну крону, скелетні гілки вище

штамба розміщують не ярусом, а розріджено з відстанями 10–20 см одна від одної. У вас має бути сформовано 3–5 скелетних гілок, які будуть розміщені на частині стовбура довжиною 40–60 см.

При формуванні гілок другого порядку їх треба закладати на гілках першого порядку на відстані 40–50 см від стовбура. Тоді не так сильно буде загущуватися крона. Надалі обрізкою підтримують середню частину крони не загущеною. А скелетні гілки — однаковими по силі росту.

ли кілька нових врожайних сортів.

5) Чорний корінь, скорцонера (*Scorconera hispanica* L.) — багаторічна рослина з родини кошикоцвітних. Нагадує собою кульбабу. Коріння з чорною корою, яку при приготуванні обстругують, а корінь варять і вживають так, як шпараги — або в суп, або поливають маслом із сухарями та подають до печені.

Скорцонеру називають доброю городньою рослиною, що мало відома у нас. Також її листя на другому році життя є непоганим кормом для шовкопрядки і може цілком замінити листя білої морви (шовковиці). У 1930-их насіння чорного кореня можна було придбати у багатьох українських насінневих фірмах.

6) Козобородник, віссяний корінь (*Tragopogon portifolius*) — схожа до скорцонери рослина, але із ще нижнішим та смачнішим коренем.

До вашої уваги таблиця порівняння поживної якості різних бульб та їхнього хімічного складу (на 100 вагових частин свіжої бульби). Із цього порівняння видно, що батати за поживністю стоять найвище. На них увагу українців ще перед Першою світовою війною звертав сільськогосподарський агент Катеринославського губерніального земства барон Б. Розен, але до спроб в Україні, здається, не дійшло. Тож було би добре, якби вітчизняні агрономи уже тепер випробували батати у південній Галичині, на Буковині, Закарпатті та Бессарабії.

Підготувала
Вікторія Маньовська.

• Згодиться
БУДЕ ВОЛОГА –
БУДЕ ВРОЖАЙ
Щедрий пізноосінній полив саду в жовтні або листопаді сприяє збереженню плодів, які зав'язуються наступної весни та літа. В зимово-весняний період, крім поливів, треба затримати якомога більше талої води.

ЗБЕРЕГТИ ДЕРЕВА
ВЗИМКУ
Найбільша небезпека для молодих садових дерев (яблунь, груш, слив, вишень тощо) взимку — це, звісно, морози. Вони можуть вдарити й восени. Основне, щоб не замерзло коріння. Аби дерева успішно пережили зиму, їхні кореневища утеплюють. Навколо стовбура рівномірно пластами викладають тирсу, коров'ячий гній, торф. Висота добре утрамбованої «ковдри» — 20 см, діаметр — 40–50 см. Самі стовбури можна обмотати мішковиною.

Споживчі кредити:

9 порад, як знизити виплати

3 позиції банку наявності ліквідної застави значно знижує ризики неповернення кредиту. За рахунок цього кредитна установа може зробити параметри кредиту набагато привабливішими: понизити процентну ставку і збільшити ліміт кредитування.

● На замітку

не увінчалися успіхом, банк подає на позичальника до суду.

4 Не беріть «швидкі» кредити. «Кредит на невідкладні потреби» дешевший за експрес-кредит, оскільки припускає ретельніший підхід до оцінки позичальника. Тому, коли йдеться про дорогі товари, варто витратити набагато більше часу і оформити кредит не в торговому центрі, а в банку.

Якщо вам потрібно купити в кредит побутову техніку, бажано одержати в банку кредитну картку і сплатити покупку з її допомогою. Кредити за картками обходяться значно дешевше, ніж експрес-позики, що надаються банками безпосередньо в магазинах. Картку краще оформити в банку, що надає за кредитками пільговий період, протягом

якого ви користуватиметеся позикою безкоштовно.

5 Не беріть кредит «на друга». Є боржники, які оформляють кредит формально на себе, але насправді гроші одержали їхні родичі або знайомі, які не можуть або не хочуть погашати кредит. У такому разі юридична відповідальність лежить на тому, хто укладав договір про отримання кредиту. Розгладуватися доведеться тому, на кого він оформлений. Тому, ухвалюючи рішення про таку послугу для родича або знайомого, треба серйозно подумати, чи варто це робити.

6 Подавайте заявки відразу декільком кредиторам. Так ви зможете вибрати кращі умови. Єдиним об'єктивним критерієм для порівняння пропозицій є ефективна процентна ставка (ЄПС). ЄПС

дозволяє розрахувати дійсну ціну, яка стягується за використання кредиту.

Нагадаємо, що ефективна процентна ставка включає всі загальні витрати, пов'язані з кредитом, зокрема:

- ✓ відсотки;
- ✓ платню за обслуговування кредиту;
- ✓ комісійні за оформлення договору;
- ✓ платню за контроль виконання договору.

7 Оформляйте кредит, забезпечений заставою або поручительством. Якщо ви є власником нерухомості або транспортного засобу, отримання споживчого кредиту під таку заставу обійдеться для вас дешевше.

З позиції банку наявність ліквідної застави значно знижує ризики неповернення кредиту. За рахунок

цього кредитна установа може зробити параметри кредиту набагато привабливішими: понизити процентну ставку і збільшити ліміт кредитування.

8 Не поспішайте ставити підпис під договором. Уважно прочитайте договір, якщо щось незрозуміло, краще додатково порадитися з консультантом з приводу його змісту. У разі великого кредиту — з юристом. Після підписання документа претензії до банку не приймаються. У договорі обов'язково повинні бути вказані:

- ✓ річна процентна ставка (РПС);
- ✓ термін повернення кредиту;
- ✓ розмір першого внеску (на ринку зустрічаються також пропозиції, коли вносити перший внесок не обов'язково);
- ✓ кількість і частота платежів або дати здійснення платежів;
- ✓ спеціальні умови кредитора (неустойка (штраф), порядок розгляду спорів і т. д.).

9 Не варто брати кредит без вагомості потреби.

Ось ситуації, коли краще не брати кредит:

- ✓ якщо щомісячні витрати з повернення кредиту здаються дуже великими;
- ✓ коли загальні щомісячні платежі за кредитом перевищують 30—40% від доходів;
- ✓ якщо після погашення кредиту частини доходу, що залишилася, недостатньо для задоволення основних потреб (квартира, продовольство, одяг).

● Важливо

ЯКЩО ЗДАЄТЕ ЖИТЛО В ОРЕНДУ

Оренда житла була і є вигідним і зручним способом отримання доходу, який не вимагає якихось вкладень. Щоб грамотно здати в оренду житло, потрібно дотримуватися певних правил.

Спочатку необхідно знайти професійного посередника у вигляді агентства нерухомості, яке б змогло допомогти власнику житла грамотно оформити угоду, виключивши виникнення проблем.

Найкраще користуватися послугами одного агентства, яке б представляло інтереси власника. Отже, плату за надання тієї самої квартири в оренду можна підвищити, якщо в ній був проведений ремонт, є необхідні меблі та техніка.

Квартира, яку здають в оренду, обов'язково повинна бути чистою. Від її охайності і зовнішнього вигляду буде залежати перше враження наймача і його готовність заплатити певну ціну.

Суму орендної плати квартири не потрібно завищувати «до небес», інакше її здати буде досить проблематично, тим більше на довготривалій основі. Співробітники агентства можуть підказати реальну ринкову ціну орендної плати за ту чи іншу квартиру, житло.

Основним документом при здачі житла в оренду буде договір найму. У ньому прописують основні положення, що включають опис самого об'єкта оренди, на підставі яких документів житло належить власнику, вказують суму, порядок і умови внесення орендної плати, а також прописують найважливіші права та обов'язки сторін, їхню відповідальність.

У договорі найму також можуть бути прописані форс-мажорні обставини, терміни дії договору, якщо він не безстроковий, а також порядок його розірвання. Договір найму житла повинен укладатися до одного року, в іншому разі за законом його доведеться реєструвати в державному органі реєстрації нерухомості.

При укладанні та підписанні договору найму його слід прочитати дуже уважно. Якщо договір найму складений і оформлений правильно, то це позбавить сторони договору в майбутньому від багатьох проблем.

Перед здачею житла в оренду його слід обов'язково застрахувати. Якщо ж у квартирі або іншому житлі зроблено ексклюзивний ремонт, в ньому є дорога техніка і меблі, то має сенс застрахувати і майно.

Як обманюють у супермаркетах

Багато хто вже не дивується тому, що на ринках і в маленьких магазинах бувають випадки обважування та обрахунку. А ось у великих торгових мережах дурять ще витонченіше. У мережі Інтернет є чимало інформації, якою діляться колишні співробітники великих магазинів.

МАГАЗИНИ ЕЛЕКТРОНІКИ

✓ Практично всі імениті бренди, помітивши заводський брак своєї техніки, відкликають всю партію з магазинів. А після усунення дефектів повертають назад, але вже зі знижкою 30—50%. Але деякі магазини збувають це відбраковування під виглядом розпродажі, усно попереджаючи, що товар поверненню не підлягає.

✓ Важливо: покупець не має права здати бракований, зламаний товар тільки в тому разі, якщо його, покупця, офіційно попередили про недоліки, а всі дефекти докладно описані в товарному чеку, ярлику або в окремому документі. Відрізнити відбраковування можна за наклейкою REF — Refurbished.

МАГАЗИНИ ЕЛІТНОЇ НИЖНЬОЇ БІЛИЗНИ

Деякі продавщиці таких магазинів купують на ринку дешеву нижню білизну і підкладають її серед фірмової за ціну трохи ниж-

чу, ніж вказано на інших етикетках. А покупці в захваті розхапують цю недорогу «брендову» білизну.

ПРОДУКТОВІ МАГАЗИНИ

✓ Багато продавців різних супермаркетів зізнаються в тому, що керівництво змушує їх давати прострочені продукти «друге життя». Досягається це такими методами: відмиванням м'ясними засобами ковбаси від нальоту, проколюванням шпилькою пакетів з кисломолочною продукцією, які здусилися, тощо.

✓ Якщо прострочену продукцію продати все ж не вдається, то її повертають виробникові. Там сосиски і

ковбаси потрапляють у «виробництво ще раз» — їх переробляють, змішують зі свіжим фаршем, і вони знову стають «істинними».

✓ Фрукти й овочі мають властивості всихатися, тому підприємливі продавці заздалегідь їх зважують і фасують у пакети.

✓ Заморожування. Риба, морепродукти, овочі облівають водою і моментально заморожують. Таким чином вода часом досягає 30—40% ваги продуктів.

✓ Напевно, ви й не здогадувалися, що свіжоморожену рибу нерідко роблять із зіпсованої. Адже крижана скоринка здатна приховати будь-які видимі дефекти продукту.

✓ При продажі вагового товару часто використовують такий фокус: на електронні ваги нібито в гігієнічних цілях кладеться пакетик. Фішка в тому, що його краєчок приклеєний скотчем до корпусу ваг, а коли на ваги щось кладуть, пакетик натягується сам або його підтягує касир. Вага товару збільшується. До речі, цей прийом надзвичайно популярний і на ринках, і на вуличних ятках.

✓ На касі вас можуть теж обдурити, наприклад «пробити» один товар кілька разів. А якщо ви це помітите, касир пошлетесь на збій в системі комп'ютера.

● Не дрібниці

Який фільтр для води вибрати?

Гербіциди, пестициди, хлор та метали — всі ці речовини вчені з року в рік виявляють у воді з-під крана. А ми ж п'ємо її щодня! Зробити воду безпечною допоможуть фільтри для води.

Вугільний. Активоване вугілля поглинає хлор, розчинені газу, а також інші органічні сполуки. Вугільними картриджами оснащено більшу частину фільтрів.

Фільтри зворотного осмосу рятують від вірусів, бактерій, органічних речовин, навіть якщо вода сильно забруднена. Але й ціна у них досить висока.

Фільтри для видалення заліза. Як визначити, чи не занадто багато заліза у вашій воді? Налийте воду в склянку, якщо через деякий час вона стане мутною і темною, вміст заліза сильно перевищений. Про це ж говорять іржаві патьокки, які з'являються на сантехніці. Надлишок заліза видає характерний смак і запах води.

Фільтри-пом'якшувачі. Загляньте в чайник — на стінках багато накипу? А в чашці з кавою або чаєм вираз по раз бачите кольорову плівку? У вас жорстка вода. Вам потрібний фільтр з системою пом'якшення. У такому фільтрі міститься компонент, який видаляє з води кальцій і магній, захищаючи ваші нирки від утворення каменів.

Знезаражувальні філь-

три. Проведіть тест: наберіть води з-під крана і дайте їй постояти кілька днів. З'явився зелений осад? Значить, у воді є бактерії і мікроорганізми. Знезаражувальні фільтри для води — те, що вам потрібно. Можна купувати не фільтр, а спеціальний знезаражувальний елементи для нього.

Кип'ятіння допоможе? Ви впевнені, що водопровідну воду можна використувати для приготування їжі, попередньо її прокип'ятити? Кип'ятіння вбиває мікроби і бактерії, але важких металів і заліза в ній менше не стає. Сильно хлоровану воду взагалі не рекомендують кип'ятити, оскільки в ній утворюються речовини, смертельно небезпечні для організму. Якщо ви живете у великому місті, рекомендується очищувати воду за допомогою фільтрів для води навіть для приготування їжі.

Чи варто встановлювати фільтри в душі? Забрудненою водою, непридатною для пиття не варто митися. 15 хвилин під душем з хлорованою водою фахівці прирівнюють до 2 літрів випитої такої води.

